

Vlaanderen
is ondernemen

Toelichtingsdocument Thematische ICONs

Versie: juni 2020

Inhoudsopgave

Kader en regels voor thematische ICON oproepen.....	2
Doelstelling van ICON	2
Kader en regels	3
Algemeen.....	3
Specifieke regels en modaliteiten	4
Projectbeoordeling / evaluatieproces / opvolging.....	6
Toelichting ICON projecten: Overeenstemming met Kaderregeling O&O&I	6
Situering.....	6
Niet-economische activiteiten.....	6
Afwezigheid van indirecte staatssteun (via onderzoeksorganisaties) naar betrokken ondernemingen ..	7
Transfer van ondernemingen naar de onderzoeksorganisatie	8
Transfer naar ondernemingen als derde partijen	8
Kader en regels voor het onderzoeksdeel binnen een ICON project.....	8
SITUERING	8
1.1. Basiskenmerken van het onderzoeksdeel	8
PROGRAMMAKENMERKEN van het onderzoeksdeel	9
1.2. Projectindieners (consortium) en gebruikers van het onderzoeksdeel	9
1.3. Steunbare activiteiten in het onderzoeksdeel	10
1.4. Projectbegroting en steun in het onderzoeksdeel	10
Bijlage 1: Uitreksels uit wetgevende teksten	12

Kader en regels voor thematische ICON oproepen

Doelstelling van ICON

Door krachtenbundeling in gerichte projecten met een ad hoc consortium van bedrijven en een belangrijke onderzoeksinspanning vanuit onderzoeksorganisaties, is een belangrijke meerwaarde te halen. Door de directe betrokkenheid van de bedrijven kunnen deze mee richting geven aan het onderzoek binnen de betrokken onderzoekscentra (vraaggedreven karakter). In vergelijking met SBO staat ICON ook dicht bij een toepassing, voldoende om actieve bedrijfs participatie te hebben.

In ICON-projecten staat dus de samenwerking en de gezamenlijke inzet centraal. Zowel de bedrijven als de onderzoeksorganisaties dragen bij aan een gemeenschappelijk doel elk vanuit hun invalshoek.

Dit is anders dan in het klassieke samenwerkingsmodel tussen bedrijven en onderzoeksorganisaties in het kader van bedrijfssteun, waar de onderzoeksorganisaties activiteiten uitvoeren die volledig ingebed zijn in de agenda van een bedrijf en ten dienste staan van het bedrijf en ze daar volledig voor vergoed worden door het bedrijf. ICON is van toepassing als er een duidelijke component is voor de onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken kennisopbouw, hoog risico en toepassingsmogelijkheden die ruimer zijn dan de horizon van de individuele betrokken bedrijven, met IP

die logischerwijs bij de onderzoeksorganisaties thuishoort. De toepassingsmogelijkheden zijn per definitie ruimer dan het gamma van het rechtstreeks betrokken bedrijvenconsortium. De kennis kan later opgenomen worden in individuele bedrijfsactiviteiten en draagt ook bij tot systeemeffecten in een innovatie-ecosysteem.

Kader en regels

Algemeen

Een ICON-project omvat de **combinatie van een 'onderzoeksdeel' en een 'bedrijfsdeel'**. De steun aan de bedrijfsprojecten in ICON (bedrijfsdeel) wordt toegekend als staatsteun aan de gangbare percentages voor bedrijfsprojecten (op basis van de O&O-besluiten). Het deel aan de onderzoeksorganisaties in het onderzoeksdeel wordt gesteund als overheidsfinanciering voor niet economische activiteiten aan organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding volgens de kaderregeling. Dit impliceert dat enkel organisaties die voldoen aan de bepalingen van deze definitie kunnen gesteund worden (zie Toelichting ICON projecten: Overeenstemming met de Kaderregeling & bijlage 2).

Een belangrijk element in deze definitie is de onafhankelijkheid van het onderzoek en het feit dat bedrijven die een invloed kunnen uitoefenen door bv. aanwezigheid in een raad van bestuur geen preferente toegang tot de resultaten mogen hebben. Projecten waarbij de activiteiten van de onderzoeksorganisaties integraal ten dienste staan van het bedrijfsdeel horen niet thuis in ICON.

Een ICON-formule is van toepassing als er een duidelijke component is in het onderzoeksdeel van de onderzoeksorganisaties die zich onderscheidt van de bedrijfshorizon, door een uitgesproken hoog risico, vernieuwende kennisopbouw, een valorisatierationale die ruimer is dan de horizon van de betrokken bedrijven. Het bedrijfsdeel in ICON staat in nauwe synergie hiermee en heeft een duidelijke meerwaarde om het onderzoeksdeel te oriënteren richting industriële toepasbaarheden.

De ICON-formule is gebaseerd op het concept van **daadwerkelijke samenwerking**, volgens de definitie van de algemene groepsvrijstellingsverordening (art. 2, 90): "samenwerking tussen ten minste twee onafhankelijke partijen om kennis of technologie uit te wisselen of om een gemeenschappelijke doelstelling op basis van een taakverdeling te bereiken, waarbij de partijen samen de omvang van het samenwerkingsproject bepalen, bijdragen aan de tenuitvoerlegging ervan, en het risico en de resultaten ervan delen. Eén of meer partijen kunnen de volledige kosten van het project dragen en zodoende de andere partijen bevrijden van de aan het project verbonden financiële risico's. Contractonderzoek en het verrichten van onderzoeksdiensten worden niet als vormen van samenwerking beschouwd." Deze daadwerkelijke samenwerking moet o.a. blijken uit het werkplan.

In ICON is het belangrijk dat er een duidelijke rationale is waarom de samenwerking nodig is en dat deze ook effectief ingevuld wordt. Zuiver bilaterale projecten kunnen nooit aanvaard worden. Daadwerkelijke samenwerking **tussen bedrijven onderling en de onderzoeksorganisatie(s)** is vereist. Dit vertaalt zich ook naar de uitwerking van een geïntegreerd projectvoorstel waar de synergie tussen de verschillende projectdelen en de meerwaarde van het samenwerkingsverband duidelijk uit moet blijken. Een daadwerkelijke evenwaardige samenwerking is essentieel en is ook belangrijk in het kader van IP (zie verder).

Bovenstaande werd in het Besluit van de Vlaamse Regering tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties vertaald in een aantal duidelijke criteria als volgt (art. 14 §3 van het besluit):

De kwaliteit van het samenwerkingsverband¹ dat gerealiseerd zal worden, wordt beoordeeld op basis van de volgende beoordelingsdimensies:

1° de mate waarin de doelstellingen van het project erop gericht zijn een samenwerkingsverband aan te gaan;

2° de kwaliteit van de uitvoering van de samenwerking met aandacht voor de bijdrage aan een ruimer gemeenschappelijk doel en een goede onderlinge interactie;

3° de mate waarin de activiteiten van de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, verschillen van de horizon van een bedrijfsproject op basis van:

a) een duidelijk vernieuwende kennisopbouw met een meerwaarde ten opzichte van de state of the art en het lopende onderzoek of een risico dat beduidend hoger is dan gangbaar bij industrieel onderzoek;

b) een toepassingspotentieel dat ruimer is dan de beoogde benutting van de resultaten door het consortium van ondernemingen;

4° de overeenstemming met de bepalingen van de kaderregeling, waarbij:

a) het onderzoek, uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, niet-economische activiteiten betreft met voldoende onafhankelijkheid van de betrokken ondernemingen;

b) de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen.

Het is essentieel om deze criteria te respecteren bij de projectgenese van een potentieel ICON-project, onderscheidbaar van een klassiek coöperatief bedrijfsproject. Deze 4 criteria worden ook bij de evaluatie van de projecten getoetst, naast de van toepassing zijnde criteria voor het O&O-bedrijfsprojectdeel.

Een **goede omkadering en begeleiding is essentieel**. ICON-projecten vereisen een significante investering in de opbouw van consortia en projectgenese. Terwijl ICONs tot nu toe enkel mogelijk waren bij strategische onderzoekscentra (SOC's) en speerpuntclusters, worden thematische ICONs breder opgesteld (zie verder: § Specifieke regels en modaliteiten). Per thematische ICON wordt toegelicht waar er ondersteuning (en verantwoordelijkheid) is om bij de projectgenese de juiste onderzoeksorganisaties en bedrijven aan boord te trekken en de kwaliteit van het ICON project te bewaken. Bij de evaluatie zal bij toetsing aan de criteria inhoudelijk geverifieerd worden dat de vereiste competenties en middelen om de doelstellingen te realiseren aanwezig zijn binnen het projectconsortium.

De projecten moeten **passen binnen het voorgedefinieerde thema van de thematische ICON oproep**.

Om het brede horizon karakter van het onderzoeksdeel van de onderzoeksorganisaties in een ICON te ondersteunen, wordt in het aanvraagdocument gevraagd naar een **plan van aanpak om de bredere valorisatie van de onderzoeksresultaten** te ondersteunen. Dit is een expliciet aandachtspunt bij de evaluatie van de voorstellen.

Specifieke regels en modaliteiten

- De **uitvoerders van het onderzoeksdeel** moeten als **onderzoeksorganisatie** kwalificeren volgens de Europese definitie.
- **Buitenlandse onderzoeksorganisaties** kunnen ingeschakeld worden in het onderzoeksdeel voor **max. 20%** (Vlaamse hogescholen en universiteiten in Brussel vallen niet onder deze beperking).

¹ Samenwerkingsverband is in het besluit gedefinieerd als: een combinatie van twee deelprojecten met elk een eigen werkplan, eigen projectdoelstellingen en een eigen budget, die concreet bestaan uit enerzijds een project, uitgevoerd door ondernemingen en gefinancierd als staatssteun, en anderzijds een project, gefinancierd als niet-economische activiteiten, uitgevoerd door een of meer onderzoeksorganisaties conform de kaderregeling, waarbij de activiteiten uit de deelprojecten worden uitgevoerd in een goede onderlinge interactie en het geheel van de activiteiten uit beide deelprojecten gericht is op een gemeenschappelijk doel.

- Het **onderzoeksdeel** in ICON wordt gefinancierd aan **100%**.
- Het **bedrijfsdeel** (binnen ICON wordt typisch een onderzoeksproject verwacht) wordt gefinancierd aan de **toepasselijke steunpercentages** zoals vastgelegd voor onderzoeks- en ontwikkelingsprojecten, uitgezonderd de 10% extra steun voor samenwerking bedrijven. Deze **toeslag voor samenwerking van bedrijven** wordt **bij ICON niet toegekend**.
- Het bedrijfsdeel in ICON is maximaal gelijkgesteld met de reguliere bedrijfssteun (onderzoeksprojecten en ontwikkelingsprojecten). Dat wil zeggen: zelfde kostenbasis, zelfde steunplafonds (max. 60% voor onderzoeksprojecten, max. 50% voor ontwikkeling, **max. €3M steun** voor het **bedrijfsdeel**), zelfde evaluatiecriteria, zelfde gevraagde informatie,
- Kosten voor het nemen van intellectuele eigendomsrechten zelf kunnen (ook voor KMO's) niet opgenomen worden. Kosten voor activiteiten gerelateerd aan de controle prior art en/of freedom to operate kunnen wel opgenomen worden.
- Om voor ICON in aanmerking te komen zijn **minstens 3 Vlaamse niet verbonden ondernemingen** vereist (waarbij geen van de bedrijven meer dan 70% van de kosten voor haar rekening neemt).
- **Bedrijven buiten Vlaanderen** (ook Belgische bedrijven zonder exploitatiezetel in Vlaanderen) **met een eigen valorisatierationale** kunnen deelnemen als partner mits ze een duidelijke en belangrijke meerwaarde voor het project en het consortium kunnen betekenen, maar krijgen geen steun vanuit VLAIO.
- **Onderaannemingen buiten Vlaanderen** kunnen als aanvaardbare kost in aanmerking genomen worden, en zijn beperkt per Vlaamse bedrijfspartner tot 50% van de partnerkosten. Binnen ICON (en enkel binnen ICON) kan op deze **50%-beperking** een uitzondering toegestaan worden voor een buitenlandse onderaannemer uit dezelfde bedrijvengroep mits er een duidelijk aantoonbare kennistransfer naar Vlaanderen is met een belangrijke meerwaarde en noodzaak voor het project en het brede consortium.
- In een ICON-project is voldoende **inbreng van bedrijven** vereist. Dit betekent concreet dat een **verhouding van minstens 60 bedrijfsdeel/40 onderzoeksdeel per ICON project** dient gehaald te worden bij indiening (op niveau van aanvaarde begroting). Bij de bepaling van deze verhouding kunnen niet gesubsidieerde bedrijven -die de consortiumovereenkomst mee ondertekenen- mee verrekend worden. In dit geval geldt voor gesubsidieerde bedrijven dat de inzet van de bedrijven (kost) in elk project minstens gelijk moet zijn aan de inzet van de gesubsidieerde onderzoeksorganisatie(s) in het onderzoeksdeel (minstens 50/50 verhouding).
De kost van een onderzoeksinstelling die als subcontractant een duidelijk omschreven dienst levert aan een bedrijf en dus rechtstreeks betaald wordt door het bedrijf (als onderaanneming), wordt meegeteld in het bedrijfsaandeel. Dit geldt niet voor een participatie door de onderzoeksinstelling in het bedrijfsdeel (als onderzoekspartner).
- Heldere afspraken moeten bij de start gemaakt worden voor **eigendomsrechten, kennistransfer en valorisatie** waarvan de grote lijnen moeten gekend zijn op het ogenblik van steuntoekenning zodat er duidelijkheid bestaat voor al de betrokken participanten aan het project.
- Let op: Volgens de Europese regels mag een onderneming op het moment van de steuntoekenning geen onderneming in moeilijkheden zijn. Meer info over ondernemingen in moeilijkheden is te vinden op de website.

Projectbeoordeling / evaluatieproces / opvolging

- De verantwoordelijkheid om kwaliteitsvolle thematische ICON-projecten te genereren en te prioriteren wordt per oproep toegelicht.
- Het beslissingscomité bij het Hermesfonds beslist over de steunbaarheid van de projecten, de selectie/ranking alsook over de omvang van de steun (toepasselijke steunpercentages, aanvaardbare activiteiten – cfr. Europese kaderregeling).
- Het evaluatieproces wordt door VLAIO gevoerd. Belangrijk is dat het agentschap (of de verantwoordelijke organisatie voor projectgenese) vroeg genoeg in het proces betrokken wordt (zo mogelijk reeds bij de projectgenese).
- Het consortium bewaakt dat de projecten kwaliteitsvol worden uitgevoerd en ook dat de resultaten van het onderzoeksdeel voldoende hun weg vinden naar toepassingen in de Vlaamse industrie. Naast de directe waarde voor de betrokken ICON-bedrijfspartners ligt daar de belangrijke ruimere meerwaarde van de ICON-formule.

Toelichting ICON projecten: Overeenstemming met Kaderregeling O&O&I

Situering

ICON projecten, ook samenwerkingsverbanden genoemd, zijn samenwerkingsprojecten tussen ondernemingen onderling en met onderzoekorganisaties. De ondernemingen krijgen financiering voor het bedrijfsdeel in een ICON project als rechtstreekse staatssteun aan een O&O project. De onderzoekorganisaties krijgen financiering aan 100% subsidie voor het onderzoeksdeel in een ICON project als steun aan niet-economische activiteiten uit te voeren door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding¹.

Steun aan het bedrijfsdeel wordt geregeld in het besluit van de Vlaamse regering van 22 december 2017 tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties².

Om in aanmerking te komen als een ICON project zijn naast de gangbare kwaliteitscriteria een aantal specifieke voorwaarden opgenomen in bovengenoemd besluit (art 25 §3). Een aantal hiervan zijn inhoudelijk en maken deel uit van de projectevaluatie. Naast de inhoudelijke criteria is er een belangrijke formele voorwaarde voor overeenstemming van het ICON project met de Kaderregeling O&O&I² (zie art. 25 §3 4°). Dit vereist dat het onderzoeksdeel uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties voldoet aan de voorwaarden om beschouwd te worden als activiteiten van niet-economische aard én dat er geen indirecte staatssteun kan ontstaan vanuit de steun toegekend aan de onderzoeksorganisaties naar de betrokken ondernemingen.

Niet-economische activiteiten

De organisatie die het onderzoeksdeel in een ICON project uitvoert en hiervoor steuntoekenning krijgt, voldoet aan de voorwaarden om beschouwd te worden als een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding zoals toegelicht in de Kaderregeling O&O&I punt 15 ee) (zie bijlage). Elke organisatie

² B.S. 12.02.2018

dient hiertoe een afzonderlijke **verklaring** van vervulling van de criteria van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding in orde te maken.

De projectactiviteiten van dit onderzoeksdeel betreffen onafhankelijk onderzoek met het oog op meer kennis en een beter inzicht dat niet specifiek gericht is ten bate van één of meerdere ondernemingen en waar de ondernemingen geen sturende bevoegdheid hebben. Het onderzoek kadert in een ruimere onderzoeksagenda van de organisatie van onderzoek en kennisverspreiding.

Afwezigheid van indirecte staatssteun (via onderzoeksorganisaties) naar betrokken ondernemingen

IPR VERDELING

De projectpartners, ondernemingen respectievelijk organisaties van onderzoek en kennisverspreiding zijn elk eigenaar van de resultaten gegenereerd uit de eigen werkzaamheden en op een manier die een weergave is van de verdeling in werkpakketten (zie punt 28 c Kaderregeling O&O&I). Een afwijking is uitzonderlijk mogelijk mits argumentatie op basis van de inzet van middelen door de partners.

TRANSFER

- *Marktconform.* De default regeling bij ICON projecten voor transfer van de resultaten van de onderzoeksorganisatie naar ondernemingen is een transfer aan een vergoeding die gelijkwaardig is met de marktprijs. Deze transfer impliceert elke toekenning van rechten, gebruiksrechten (exclusief/niet-exclusief) of eigendomsrechten op de betrokken projectresultaten waarmee een economisch voordeel aan de ontvanger wordt verstrekt. De invulling van een vergoeding gelijkwaardig aan de marktprijs wordt gegeven in de Kaderregeling O&O&I punt 29 (zie bijlage).
- *Niet-exclusieve licenties vrij van royalty's.* Deze regeling impliceert dat het gaat om samenwerkingsprojecten met daadwerkelijke samenwerking tussen de onderzoeksorganisatie(s) en de ondernemingen en tussen de ondernemingen, of nog: een gebalanceerd partnership gekarakteriseerd door een gelijkaardige inzet van expertise en middelen door de onderzoeksorganisaties en de ondernemingen. Zolang hier aan voldaan is kunnen ook niet-exclusieve licenties toegekend worden die royalty-vrij kunnen zijn voor gebruik door een (bedrijfs)partner voor de eigen IPR en exploitatie van de eigen projectresultaten. Dit is enkel van toepassing voor de eigen IPR en voor de exploitatie van de eigen projectresultaten van een onderneming, voor resultaten waar er een inhoudelijke band is tussen de betrokkenheid van de onderneming in het ICON-project met deze projectresultaten.

Bij toekenning van een licentie is het belangrijk dat kan aangetoond worden waarom de niet-exclusieve gebruiksrechten op de specifiek aangeduide projectresultaten vereist zijn voor de eigen IPR en voor de exploitatie van de eigen projectresultaten van een onderneming, en dat er een inhoudelijke band is tussen de betrokkenheid van de onderneming in het ICON-project met deze projectresultaten.

Toegangsrechten op de projectresultaten van onderzoeksorganisaties worden voor de uitvoering van het project vrij van royalty's verleend en voor de exploitatie van de eigen (bedrijfs)resultaten onder eerlijke en redelijke voorwaarden, die vrij van royalty's kunnen zijn.

TERM SHEET

In toepassing van artikel art. 25 §3 4° van voornoemd besluit worden bij de indiening van een projectaanvraag de grote lijnen van de vooropgestelde transfer en valorisatie verduidelijkt in een term sheet. Dit betreft informatie en desgevallend argumentatie op het vlak van de verwachte transfer zoals overeengekomen door de verschillende partners. Dit licht minstens toe welke verwachte resultaten aan bepaalde ondernemingen zullen toegekend worden op een marktconforme basis en/of exclusieve basis en welke resultaten toegekend zullen worden aan ondernemingen op basis van een niet-exclusieve licentie met vermelding van de condities die hierbij gehanteerd zullen worden.

Afspraken aan marktprijs gebeuren door een afspraak voor een first right of negotiation (voorkeurrecht) waarbij steeds de mogelijkheid voorzien wordt voor meer voordelige aanbiedingen door derden met aanpassing van het bod.

DEFAULT REGELING

Als default regeling geldt de marktconforme transfer, dit betekent dat het ontbreken van een afspraak of toelichting voor een beroep op niet-exclusieve licenties automatisch het vermoeden impliceert dat de aanvrager(s) de keuze hebben gemaakt voor de marktconforme transfer.

Indien in de uitvoering niet langer voldaan is aan de vereiste van een gebalanceerd partnership vervalt de mogelijkheid voor een beroep op de royalty-vrije licenties.

Transfer van ondernemingen naar de onderzoeksorganisatie

De bepalingen hierboven hebben vooral tot doel om indirecte staatssteun te vermijden van de steun voor niet-economische activiteiten toegekend aan de onderzoeksorganisaties naar de ondernemingen.

Bij transfer van de ondernemingen naar de onderzoeksorganisaties stelt die problematiek zich niet maar wordt wel verwacht dat de nodige afspraken gemaakt worden zodat alle partners het project kunnen uitvoeren zoals voorzien in de aanvraag.

Hiernaast kan, indien de betrokken eigenaars hiermee akkoord zijn, afgesproken worden om op eerlijke en redelijke voorwaarden toegangsrechten te verlenen aan de onderzoeksorganisaties voor vervolgonderzoek.

Transfer naar ondernemingen als derde partijen

Ook ondernemingen die niet betrokken zijn in de uitvoering van het project kunnen resultaten van de onderzoeksorganisaties valoriseren. In deze situatie is de mogelijkheid van transfer door een royalty-vrije licentie niet van toepassing. Transfer gebeurt op niet-discriminerende basis aan gelijke condities naar alle ondernemingen in de Europese Economische Ruimte. De transfer gebeurt op basis van een marktconforme vergoeding. Hiernaast mogen de resultaten die geen intellectuele-eigendomsrechten opleveren, verspreid worden via een brede disseminatie.

Op de website worden twee modellen van de VLAIO **term sheet** ter beschikking gesteld (market terms en fair and reasonable). Een van deze twee modellen is **verplicht en zonder wijzigingen** te gebruiken, anders is het project onontvankelijk. Daarnaast worden ook voorbeelden van **samenwerkingsovereenkomsten** beschikbaar gesteld.

Kader en regels voor het onderzoeksdeel binnen een ICON project

SITUERING

Het onderzoeksdeel van thematische ICONs wordt gesteund op basis van het SBO besluit. Het kader m.b.t. het onderzoeksdeel wordt hieronder verder toegelicht.

1.1. Basiskennmerken van het onderzoeksdeel

1.1.1. POSITIONERING EN DOELSTELLINGEN

Het onderzoeksdeel betreft vernieuwend (strategisch basis)**onderzoek** dat in geval van wetenschappelijk succes vooruitzicht biedt voor latere economische toepassingen.

Het onderzoeksdeel past in een ruimer traject binnen het thematisch ICON project en is geen 'stand-alone' project. Het is **vraaggedreven** en komt tegemoet aan de door de doelgroepbedrijven geïdentificeerde en onderschreven noden. De beoogde kennisopbouw zal de bedrijven een stap verder brengen (= verdere technisch-inhoudelijke uitdieping ervan) en de beoogde kennisopbouw is dringend en belangrijk.

Het onderzoeksdeel betreft voornamelijk uitvoering van **onafhankelijk** (niet-gestuurd) strategisch basisonderzoek door organisaties voor onderzoek en kennisverspreiding overeenkomstig de voorschriften uit de Kaderregeling O&O³.

De implementatie van de economische toepasbaarheid gebeurt door samenwerking met bedrijven en transfer van de kennis naar die bedrijven. Het doel is bij te dragen aan een influx van nieuwe ideeën en concepten die in een later stadium de basis kunnen zijn voor een nieuwe generatie van producten, processen of diensten in de bedrijfs wereld.

Het onderzoeksdeel beoogt geen kennisdisseminatie, maar opbouw van nieuwe kennis, waarbij wordt beoogd een dialoog op te starten tussen de onderzoeksorganisaties die het onderzoek uitvoeren en de doelgroepbedrijven. Vanuit deze dialoog kunnen valorisatietrajecten gestart worden. Door de grote afstand van de markt zal een succesvol onderzoeksdeel in de eerste plaats resultaten opleveren die nadien via verdere onderzoeks-, ontwikkelings- en implementatietrajecten vertaald worden naar concrete toepassingen bij bedrijven.

Het valorisatiepotentieel van het onderzoeksdeel bestaat uit de bijdrage die het project kan leveren aan het oplossen van bepaalde problemen (vraaggedrevenheid vanuit doelgroepbedrijven) of aan het creëren van nieuwe opportuniteiten met een perspectief voor economische waardecreatie.

1.1.2. VALORISATIESTRATEGIE: TRANSFER NAAR BESTAANDE BEDRIJVEN

De belangrijkste (basis)valorisatiestrategie bij de opzet en uitvoering van het onderzoeksdeel is de **transfer** van de onderzoeksresultaten **naar bestaande bedrijven**. Hierbij is het aangewezen om een **toepasbaarheid bij meerdere bedrijven (ruimer dan het bedrijfsluik van het ICON project)** aan te tonen. Indien het project selectiviteit naar één bedrijf of een beperkt aantal bedrijven vertoont, of sterk ingebed is in het productengamma van een specifiek bedrijf, is steunverlening als (coöperatief) O&O-bedrijfsproject beter geschikt.

Na een geslaagd onderzoeksproject zijn verdere onderzoeks-, ontwikkelings- en implementatietrajecten van de resultaten aan de orde. Het zwaartepunt verschuift hierbij naar de doelgroepbedrijven. Deze verdere trajecten zijn niet steunbaar binnen het onderzoeksdeel, maar kunnen mogelijk wel gesteund worden via andere subsidiekanalen, zoals bv. (coöperatieve) O&O-bedrijfsprojecten of Baekeland-mandaten.

PROGRAMMAKENMERKEN van het onderzoeksdeel

1.2. Projectindieners (consortium) en gebruikers van het onderzoeksdeel

1.2.1. PROJECTINDIENERS

Het onderzoeksdeel van een thematische ICON wordt ingediend door **minstens 1 Vlaams onderzoeksorganisatie** (Vlaamse universiteit, Vlaamse hogeschool of elke andere onderzoeksorganisatie gevestigd in het Vlaamse Gewest).

³ Kaderregeling (Nr. 2014/C 198/01) van 27 juni 2014 betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

Bovenstaande organisaties dienen de formele criteria zoals bepaald in de definitie van een organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding in de Kaderregeling O&O&I, punt 15 ee te vervullen. Elke projectvrager dient voor deelname aan het onderzoeksdeel een **Verklaring van vervulling van de criteria van Organisatie voor Onderzoek en Kennisverspreiding** in orde te maken.

Meerdere onderzoeksorganisaties kunnen ook samen een **consortium** vormen. In dergelijk geval wordt één van de onderzoeksorganisaties als projectcoördinator aangeduid.

Verder geldt volgende specifieke randvoorwaarde: het Interuniversitair Instituut voor Micro-Electronica (IMEC), de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), het Vlaams Interuniversitair Instituut voor Biotechnologie (VIB), , het Vlaams Instituut voor de Zee en de Vlaamse wetenschappelijke instellingen met een dotatie van de Vlaamse overheid, dienen binnen het onderzoeksdeel van een thematisch ICON project **steeds samen te werken met minstens één andere Vlaamse onderzoeksorganisatie**.

1.2.2. NIET VLAAMSE PARTNERS

Een Vlaamse onderzoeksorganisatie kan ook een projectvoorstel indienen met één of meerdere niet-Vlaamse onderzoeksorganisaties. In het projectvoorstel moet dan wel worden aangetoond dat de inbreng noodzakelijk is voor het uitvoeren van het onderzoek en het bereiken van de valorisatieperspectieven in Vlaanderen. De deelbegroting van de niet-Vlaamse onderzoeksorganisaties die deel uitmaken van het consortium of die als derden specifieke deeltaken uitvoeren, kan cumulatief niet meer dan **20% van de voorgestelde projectbegroting** bedragen.

1.3. Steunbare activiteiten in het onderzoeksdeel

De steunbare activiteiten voor de onderzoeksorganisaties omvatten het uitvoeren van het strategisch basisonderzoek en daarnaast ook alle activiteiten verbonden met de beoogde valorisatieaanpak (vergaderingen met doelgroepbedrijven, voorbereiding van octrooiaanvragen, verkenningen van bilaterale vervolgpjecten met doelgroepbedrijven,...). Dit impliceert dat ook de **inzet van personen met een valorisatietaak** wordt opgenomen in het onderzoeksdeel⁴.

Niet-steunbare activiteiten zijn het verder prototypen en uitontwikkelen en verspreiden van de bekomen projectresultaten. Voor deze vervolptrajecten zijn andere steunkanalen voorhanden: bv. bedrijfsdeel van een ICON project of (coöperatieve) O&O-bedrijfsprojecten.

1.4. Projectbegroting en steun in het onderzoeksdeel

1.4.1. PROJECTDUUR EN PROJECTBEGROTING

De projecttermijn van het onderzoeksdeel dient in overeenstemming te zijn met het bedrijfsdeel van de thematische ICON. Deze termijn bedraagt typisch 2 jaar en maximaal 3 jaar, doch kan uitzonderlijk met 1 jaar worden verlengd.

De projectbegroting is a priori vastgelegd op maximaal €500k/jaar. Indien het project in consortiumverband wordt uitgevoerd, kan de projectbegroting worden verhoogd tot maximum €500k/jaar vermenigvuldigd met het aantal rechtspersonen die als projectaanvrager optreden (op voorwaarde dat de deelprojectbegroting van deze projectaanvragers minimaal 15% van de totale projectbegroting bedraagt). Dit betekent niet dat een projectpartner binnen een consortium 15% van de projectbegroting moet opnemen. De modaliteit van "minimum 15%" slaat enkel op het consortiumvoordeel dat erin bestaat dat

⁴ Het gaat hierbij om personen die rechtstreeks geïntegreerd worden in de betrokken onderzoeksgroepen van het onderzoeksconsortium, en dus niet om personen die tewerkgesteld zijn in de interfacediensten of diensten voor onderzoekscoördinatie en waarvoor reeds een andere financieringsvorm voorhanden is (cfr. interfacebesluit: besluit van de Vlaamse Regering van 29 mei 2009 betreffende de ondersteuning van de Industriële Onderzoeksfondsen en de interfaceactiviteiten van de associaties in de Vlaamse Gemeenschap).

bij het bereiken van dit minimum het globale projectbudget telkens met maximum €500k/jaar kan verhoogd worden.

De deelbegroting van de **niet-Vlaamse onderzoeksorganisaties** die deel uitmaken van een consortium of die als derden specifieke deeltaken uitvoeren, kan cumulatief **niet meer dan 20%** van de projectbegroting bedragen.

1.4.2. STEUN

Het steunpercentage voor het onderzoeksdeel bedraagt 100% van de aanvaardbare kosten, mits de onderzoeksorganisaties beantwoorden aan volgende definitie in de Kaderregeling O&O&OI punt 15 ee) (organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding)⁵.

1.4.3. KOSTENMODEL

De manier waarop de projectbegroting wordt opgebouwd en welke kosten aanvaardbaar zijn, wordt uitgelegd in het document 'Aanvaardbare kosten in innovatiesteun-projecten'. Er is een Excel-template beschikbaar om de begroting op te maken. Het gebruik ervan is verplicht. Beide documenten zijn beschikbaar op de VLAIO-website.

- **Overige kosten:** Bij aanvraag wordt een realistische inschatting van de kosten opgegeven. In het onderzoeksdeel beperkt het niveau van detail voor motivatie van directe overige kosten zich tot een oplistings van de grote categorieën en hun gerelateerde kost (bv. materialen/grondstoffen, IT-kosten, reis/verblijfkosten, afschrijvingen onderzoeksapparatuur, onderaannemingen, enz.). Het aandeel onderaanneming (< 8.500 EUR) in de overige directe kosten dient duidelijk gespecificeerd te worden.
- **Onderaanneming:** Vanaf €8.500 moet een onderaanneming afgezonderd worden uit de overige kosten en moet de noodzaak van de onderaanneming gemotiveerd worden.
- **Grote kost:** In **uitzonderlijke** gevallen kan in het onderzoeksdeel toegestaan worden dat een bijzondere grote kost uit de overige kosten wordt gelicht en wordt ondergebracht in een aparte rubriek. De grote kost moet noodzakelijk zijn voor het project en mag op geen enkele andere manier (directe kosten, onderaanneming) verwerkt kunnen worden.

Specifieke aandachtspunten voor het onderzoeksdeel

- De totale kostprijs van de taken die worden voorgesteld om aan **onderaannemers** toe te vertrouwen, kan niet meer dan **30%** van de voorgestelde **projectbegroting van het onderzoeksdeel** bedragen.
- Er wordt van uitgegaan dat in veruit de meeste gevallen de som van de overige kosten en de (eventuele) onderaannemingen begrensd kan worden tot het maximumbedrag van 40.000 euro per mensjaar. Bij afwijkingen is een expliciete verantwoording vereist. Afwijkingen worden slechts uitzonderlijk aanvaard.
- Het onderzoeksdeel wordt samen met het bedrijfsdeel van het ICON project ingediend (via de ICON template), voorzien van de nodige verklaringen van de aanvrager(s) en de deelnemende partner(s) van het consortium. Het project dient tevens een rechtsgeldig ondertekende afsprakennota tussen de deelnemende consortiumpartners te bevatten (verplicht gebruik van de term sheet zoals aangeboden op de VLAIO website). Er mag geen probleem zijn bij de projectindieners op vlak van de financiële draagkracht, het voldoen aan overheidsverplichtingen, of het gedrag naar aanleiding van vorige projectvoorstellen.

⁵ Kaderregeling (Nr. 2014/C 198/01) van 27 juni 2014 betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie.

Bijlage 1: Uitreksels uit wetgevende teksten

Kaderregeling (Nr. 2014/C 198/01) van 27 juni 2014 betreffende staatssteun voor onderzoek, ontwikkeling en innovatie

1.3. Definities

15. Voor de toepassing van dit steunkader wordt verstaan onder:

(...)

ee) „organisatie voor onderzoek en kennisverspreiding” of „onderzoeksorganisatie”: een entiteit (zoals universiteiten of onderzoeksinstellingen, agentschappen voor technologieoverdracht, innovatie-intermediairs, entiteiten voor fysieke of virtuele onderzoeksgerichte samenwerking), ongeacht haar rechtsvorm (publiek- of privaatrechtelijke organisatie) of financieringswijze, die zich in hoofdzaak bezighoudt met het onafhankelijk verrichten van fundamenteel onderzoek, industrieel onderzoek of experimentele ontwikkeling, of met het breed verspreiden van de resultaten van die activiteiten door middel van onderwijs, publicaties of kennis overdracht. Wanneer dit soort entiteit ook economische activiteiten uitoefent, moet met betrekking tot de financiering van, de kosten van en de inkomsten uit die economische activiteiten een gescheiden boekhouding worden gevoerd. Ondernemingen die een beslissende invloed op dit soort entiteit kunnen uitoefenen in hun hoedanigheid van bijvoorbeeld aandeelhouder of lid van de organisatie, mogen geen preferente toegang tot de door deze entiteit verkregen onderzoeksresultaten genieten;

(...)

28. Wanneer samenwerkingsprojecten gezamenlijk door ondernemingen en onderzoeksorganisaties of onderzoeksinfrastructuren worden uitgevoerd, is de Commissie van oordeel dat er met de gunstige samenwerkingsvoorwaarden via die entiteiten geen indirecte staatssteun aan de deelnemende ondernemingen wordt verleend indien aan één van de volgende voorwaarden is voldaan:

(...)

c) uit het project ontstane intellectuele-eigendomsrechten, alsmede daarmee verband houdende toegangsrechten, worden aan de verschillende samenwerkende partners toegekend op een wijze die een passende afspiegeling is van hun werkpakketten, bijdragen en respectieve belangen, of

d) de onderzoeksorganisaties of onderzoeksinfrastructuren ontvangen een vergoeding die gelijkwaardig is aan de marktprijs voor de intellectuele-eigendomsrechten die uit hun activiteiten ontstaan en worden toegewezen aan de deelnemende ondernemingen of waartoe de deelnemende ondernemingen toegangsrechten kregen toegewezen. Het absolute bedrag van - financiële en niet-financiële - bijdragen van de deelnemende ondernemingen in de kosten van de activiteiten van de onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur die de betrokken intellectuele-eigendomsrechten hebben opgeleverd, kan op die vergoeding in mindering worden gebracht.

29. Voor de toepassing van punt 28, onder d), zal de Commissie de ontvangen vergoeding beschouwen als gelijkwaardig met de marktprijs indien de betrokken onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur daardoor het volledige economische voordeel van die rechten geniet, wanneer één van de volgende voorwaarden is vervuld:

a) het bedrag van de vergoeding is vastgesteld via een open, transparante en niet-discriminerende concurrerende verkoopprocedure, of

b) een taxatie van een onafhankelijke deskundige bevestigt dat het bedrag van de vergoeding ten minste gelijk is aan de marktprijs, of

c) de onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur kan, als verkoper, aantonen dat zij daadwerkelijk, op arm's length-voorwaarden, heeft onderhandeld over de vergoeding, om, rekening houdende met haar statutaire doelstellingen, het maximale economische voordeel binnen te halen op het tijdstip dat het contract werd afgesloten, of d) in gevallen waarin de samenwerkingsovereenkomst de samenwerkende onderneming een voorkeurrecht geeft ten aanzien van het door de samenwerkende onderzoeksorganisatie of onderzoeksinfrastructuur gegenereerde intellectuele-eigendomsrechten, wanneer die entiteiten een wederzijds recht hebben om derden te verzoeken om economisch meer voordelige aanbiedingen zodat de samenwerkende onderneming haar aanbod daaraan moet aanpassen.

Besluit van de Vlaamse Regering van 22 december 2017 tot regeling van steun aan consortia van ondernemingen voor onderzoek en ontwikkeling, ingebed in een ruimer samenwerkingsverband met onderzoeksorganisaties

Art. 25.

(...)

§3. De kwaliteit van het samenwerkingsverband dat gerealiseerd zal worden, wordt beoordeeld op basis van de volgende beoordelingsdimensies:

1° de mate waarin de doelstellingen van het project erop gericht zijn een samenwerkingsverband aan te gaan;

2° de kwaliteit van de uitvoering van de samenwerking met aandacht voor de bijdrage aan een ruimer gemeenschappelijk doel en een goede onderlinge interactie;

3° de mate waarin de activiteiten van de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, verschillen van de horizon van een bedrijfsproject op basis van:

a) een duidelijk vernieuwende kennisopbouw met een meerwaarde ten opzichte van de state of the art en het lopende onderzoek of een risico dat beduidend hoger is dan gangbaar bij industrieel onderzoek;

b) een toepassingspotentieel dat ruimer is dan de beoogde benutting van de resultaten door het consortium van ondernemingen;

4° de overeenstemming met de bepalingen van de kaderrégeling, waarbij:

a) het onderzoek, uitgevoerd door de onderzoeksorganisaties waarmee een samenwerkingsverband wordt aangegaan, niet-economische activiteiten betreft met voldoende onafhankelijkheid van de betrokken ondernemingen;

b) de onderzoeksorganisaties geen onrechtstreekse steun verlenen aan de ondernemingen.

De beoordelingsdimensies, vermeld in het eerste lid, worden beoordeeld op basis van informatie die bij de subsidieaanvraag gevoegd wordt.
